

HYTE-TOIMINTAMALLIN KUVAUSLOMAKE

HYTE-toimintamallin kuvauslomakkeeseen tehdään näyttöön perustuvan menetelmän kuvaus tieteellistä vertaisarviointia varten. Täytä lomake huolellisesti ja lähetä se Word-tiedostona THL:n Hyvinvointia ja terveyttä edistävien (HYTE) toimintamallien arvioinnin toimitukseen hytearviointi@thl.fi

HYTE-toimintamallin kuvaus muodostuu neljästä täydennettävästä osiosta:

- I. Toimintamallin vaikuttavuusketju
- II. Toimintamallin implementointi
- III. Toimintamallin näyttö
- IV. Lähteet

Arviointi perustuu toimintamallin kuvaukseen. Kuvaus ja vertaisarviointi julkaistaan ja arkistoidaan [HYTE-toimintamalli -julkaisusarjaan](#) (ISSN 2737–2936), Julkariin.

Valmistuneita HYTE-toimintamallien arviointiraportteja, sisältäen kuvauksen ja vertaisarvioinnin: thl.fi/hytearviointi

Ohjeita kirjoittamiseen:

- Kirjoita toimintamallin kuvaus alla olevaan lomakkeeseen. Täydennä kaikki neljä osiota. Vastaa kaikkiin kysymyksiin.
- Vastaa kokonaisin ja selkein lausein, tarvittaessa voit käyttää tekstin lomassa ranskalaisia viivoja. Vältä toistoa eri kysymysten välillä.
- Voit halutessasi liittää toimintamallin kuvaukseen kuvia/kuviota. Kuvien tulee olla jpg/jpeg/png/docx tiedostomuodossa. Mukana tulee toimittaa lyhyet kuvatestit *sekä* saavutettavuutta parantavat alt-tekstit, eli vaihtoehtoiset kuvaukset.
- Merkitse käyttämäsi lähteet virkkeiden perään sulkuihin. Muodosta lähdeluettelo osioon IV. Noudata APA 7th viittaustyyliä. Tarkemmat ohjeet lähteiden merkitsemiseen ja lähdeluettelon laatimiseen löytyvät lomakkeen osiosta ”IV Viestintä, julkaisut ja lisätiedot”. Katso myös: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references>
- Lähetä täytetty lomake Word-tiedostona HYTE-toimintamallien arvioinnin toimitukseen hytearviointi@thl.fi
- Kirjoittajat vastaavat itse tekstinsä oikoluvusta, julkaisuluonnos lähetetään taiton jälkeen kirjoittajille oikoluettavaksi.

Lähehtämällä toimintamallin kuvauksen HYTE-toimintamallien toimitukseen, hyväksyt että toimintamallin kuvaus ja arviointi tullaan julkaisemaan HYTE-toimintamalli -julkaisusarjassa.

Viittaaminen lomakkeeseen:

Tämä lomake on julkaisu, jonka sisältöön viitataan seuraavasti:

Kylänen, Marika, Lintunen, Jenni & Kostiainen, Elisa (2025). *HYTE-toimintamallin kuvauslomake*. (Alkuperäisteos 2019). Hyvinvointia ja terveyttä edistävien toimintamallien arviointi. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Kiitokset:

Kiitokset toimintamallien edustajille, arvioitsijoille ja kaikille asiantuntijoille, jotka ovat antaneet kommentteja arviointilomakkeen kehittämiseen. Kiitokset EuroHealthNetin koordinoimalle eurooppalaiselle parhaiden käytänteiden portaalien verkostolle, joiden kanssa on tehty yhteistyötä arviointikriteerien kehittämiseksi.

HYTE-toimintamallien arvioinnin toimitus:

Marika Kylänen, projektipäällikkö, päätoimittaja, tuoteomistaja
Jenni Lintunen, vastaava toimittaja, taittaja

Edistävän ja ehkäisevä -työ yksikkö
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Mannerheimintie 166, A4
PL 30, 00271 Helsinki
hytearviointi@thl.fi

TOIMINTAMALLIN NIMI

Kirjoita tähän toimintamallin nimi

I. TOIMINTAMALLIN VAIKUTTAVUUSKETJU

TAUSTA, TAVOITE JA KOHDERYHMÄ

1.1. Tavoite

Kuvaa muutamalla lauseella toimintamallin tavoite ja millaista vaikuttavuutta toimintamallilla tavoitellaan.

1.2. Tausta

Kuvaa toimintamallin historia kansallisesti ja/tai kansainvälisesti. Tuo myös esille, jos toimintamallin kehittämistä edellytetään lainsäädännössä tai jos toimintamalli on palkittu.

Kuvaa tarkemmin mahdolliset jo olemassa olevat vaihtoehtoiset rinnakkaiset ratkaisut toimintamallille ja toimintamallin lisäarvo suhteessa niihin. Tekevätkö toimintamallien edustajat yhteistyötä? Jos tekevät, miten?

Jos toimintamalli perustuu teoriaan tai se pyrkii kehittämään teoriaa, kuvaa tarkemmin mitä.

1.3. Tarve

Kuvaa toimintamallin tarve ja merkitys yksilölle, kohderyhmälle ja yhteiskunnalle. Mikä on toimintamallin tuoma lisäarvo suhteessa nykyisiin toimintakäytänteisiin tai nykyiseen sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmään sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käytänteisiin? Esim. mitä uusia innovaatioita toimintamalli tuottaa? Miten poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset, ekologiset, kulttuuriset, teknologiset tai maantieteelliset tekijät tukevat tarvetta toimintamallille?

Kuvaa toimintamallin tarpeen määrittelyä seuraavista näkökulmista:
(huom. tarpeen määrittely voi liittyä yhteen tai useampaan kohtaan)

- * hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- * turvallisuuden edistäminen
- * osallisuuden edistäminen
- * oikeudenmukaisuuden edistäminen
- * yhdenvertaisuuden edistäminen
- * eriarvoisuuden, hyvinvointi- ja terveyserojen, syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäiseminen
- * sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävä yhteiskunnan kehityksen edistäminen
- * toimintamallin soveltaminen olemassa oleviin hyvinvointia ja terveyttä edistäviin rakenteisiin ja -käytänteisiin
- * muu, mikä

1.4. Kohderyhmä

Kuvaa toimintamallin kohderyhmä

Kohderyhmän ikä (valitse yksi tai useampi vaihtoehto)

☐ 0–2 vuotta	☐ 18–29 vuotta
☐ 3–5 vuotta	☐ 30–64 vuotta
☐ 6–12 vuotta	☐ 65–74 vuotta
☐ 13–17 vuotta	☐ 75 + vuotta
	☐ Koko väestö

Kohderyhmän sukupuoli (valitse yksi tai useampi vaihtoehto)

- Nainen
 Mies
 Muu

Kohderyhmän tarkempi rajaus (esim. sisäänotto- ja poissulkukriteerit).

MENETELMÄ JA KEINOT

1.5. Vaiheet ja menetelmät

Kuvaa toimintamallin suunnitteluvaihe. (Lisää tarvittaessa liite esim. kuvio)

Kuvaa toimintamallin toteutusvaiheet ja niissä käytetyt keinot/menetelmät. (Lisää tarvittaessa liite)

Kuvaa miten toimintamalli juurrutetaan käytäntöön. (Lisää tarvittaessa liite)

1.6. Arviointi ja seuranta

Kuvaa millaisia menetelmiä ja mittareita käytetään vaikuttavuuden seuraamiseen? Miten käytännön tason arviointi, kehittäminen ja laadunvalvonta on toteutettu? Onko arviointi ja seuranta järjestelmällistä ja jatkuvaa? Tehdäänkö sitä myös ulkopuolisten toimesta? (Lisää tarvittaessa liite)

1.7. Digitaalisuus

Kuvaa miten toimintamalli hyödyntää digitalisaatiota (esim. digitaaliset välineet tai palvelut). Miten digitalisaatio tukee toimintamallin käyttöönottoa, toteuttamista ja juurruttamista?

KOORDINOINTI**1.8. Johtaminen**

Kuvaa miten toimintamallin johtaminen (suunnittelu, organisointi ja koordinointi) on toteutettu.

1.9. Viestintä

Kuvaa toimintamalliin liittyvä organisaation sisäinen ja ulkoinen viestintä, sekä keskeiset toimenpiteet tiedon levittämiseksi kansallisesti ja kansainvälisesti. Kuvaa myös keskeiset asiantuntijaverkostot, tutkimusverkostot ja/tai kokemusasiantuntijaverkostot toimintamallin levittämiseksi.

ETIIKKA**1.10. Eettiset tekijät**

Kuvaa toimintamalliin liittyvät eettiset tekijät (perustelee tekijät ja miten ne huomioidaan).

Valitse kohdat, jotka koskevat toimintamallia:

- Yksilön oikeuksia kunnioittava* (Kunnioittaa yksilöiden oikeutta tehdä omia tietoisia päätöksiä, jotka perustuvat riittäviin ja oikea-aikaisiin tietoihin. Yksilöiden oikeudet, kuten tietosuoja on suojattu kansallisen ja eurooppalaisen lainsäädännön mukaisesti)
- Ei-haitallinen* (Ei aiheuta haittaa, odotetut hyödyt korvaavat mahdolliset haitat. Esimerkiksi huomioi ympäristön ja eläinten hyvinvoinnin)
- Hyödyllinen* (Ottaa positiivisia askeleita muiden auttamiseksi)
- Oikeudenmukainen* (Hyödyt ja riskit jakautuvan oikeudenmukaisesti)
- Voittoa tavoittelematon* (Ei tavoittele taloudellista hyötyä)

Perustelee valitsemasi kohdat:

1.11. Eettisen toimikunnan lausunto

Toimintamallin toteuttamista ja tutkimista on käsitelty eettisessä toimikunnassa (valitse yksi vaihtoehto)

- Kyllä
- Ei

Jos vastasit kyllä, perustelee milloin ja missä ja lisää tarvittaessa lausunto

RESURSSIT**1.12. Asiantuntijat ja sidosryhmät**

Kuvaa toimintamallin asiantuntijat ja sidosryhmät. Millainen asiantuntemus heillä on?

1.13. Resurssit

Arvioi toimintamallin toteuttamisen edellyttämät resurssit (esim. henkilöstöresurssit, tilakustannukset ym.) toteutuksen eri vaiheissa sekä budjetti. Kuvaa myös toteutuksen laajuus kyseisellä resursoinnilla. (Lisää tarvittaessa liite)

1.14. Kokonaiskustannukset

Viitaten edellä olevaan kysymykseen, arvioi toimintamallin kokonaiskustannukset.

<input type="text"/>	euroa / vuosi
----------------------	---------------

1.15. Rahoitus

Kuvaa rahoittaja, rahoittajan tunniste, apurahan tunnistenumero sekä rahoituksen määrä.

Kuvaa toimintamallin rahoittajien ja elinkeinotoimijoiden rooli toimintamallin rahoittamisessa, kehittämisessä tai juurruttamisessa.

TULOKSET**1.16. Lyhyen aikavälin vaikutukset**

Kuvaa mitä vaikutuksia toimintamalli on tuottanut yksilölle ja kohderyhmälle. Vaikutuksilla tarkoitetaan toimintamallin tuottamaa lyhyen aikavälin (1–5 vuotta) muutosta yksilön ja kohderyhmän hyvinvoinnissa ja terveydessä. Tuo esiin odotetut ja odottamattomat positiiviset ja negatiiviset vaikutukset.

1.17. Pitkän aikavälin vaikuttavuus

Arvioi toimintamallin vaikuttavuutta. Vaikuttavuus tarkoittaa toimintamallilla aikaansaattua pidemmän aikavälin muutosta. Kuvaa vaikuttavuutta seuraavista näkökulmista (huom. voi liittyä yhteen tai useampaan kohtaan):

- * hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- * turvallisuuden edistäminen
- * osallisuuden edistäminen
- * oikeudenmukaisuuden edistäminen
- * yhdenvertaisuuden edistäminen
- * eriarvoisuuden, hyvinvointi- ja terveyserojen, syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäiseminen
- * sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävä yhteiskunnan kehityksen edistäminen
- * toimintamallin soveltaminen olemassa oleviin hyvinvointia ja terveyttä edistäviin rakenteisiin ja -käytänteisiin
- * muu, mikä

1.18. Kustannusvaikuttavuus

Kuvaa lyhyesti olemassa olevan tiedon perusteella toimintamallin kustannusvaikuttavuutta: Millaista kustannusvaikuttavuutta toimintamallilla tavoitellaan? Millaisia taloudellisia vaikutuksia syntyy pitkällä aikavälillä, kun toimintamalli on käytössä? Vertaa kustannusvaikututtavuutta vaihtoehtoihin rinnakkaisiin toimintamalleihin.

VAIKUTTAVUUSKETJUN KOKONAISARVIOINTI**1.19. Johdonmukaisuus**

Arvioi toimintamallin johdonmukaisuutta. Ovatko tausta, menetelmä ja keinot, koordinointi, etiikka, resurssit ja tulokset linjassa keskenään?

1.20. Vaikuttavuusketjun kokonaisarviointi

Kaikki edellä olevat tekijät huomioiden, onko toimintamallin vaikuttavuusketju kokonaisuudessaan mielestäsi (valitse yksi vaihtoehto ja perustele). Numeraalista itsearviointia ei julkaista.

- 5 erinomainen
- 4 kiitettävä
- 3 hyvä
- 2 tyydyttävä
- 1 heikko

Perustelu (toimintamallin vaikuttavuusketjun keskeiset vahvuudet ja kehittämisen kohteet)

Täytä osion I tietojen perusteella taulukko 1. Taulukon tulee mahtua A4 sivulle. Taulukko liitetään julkaisuun.

Taulukko 1 Toimintamallin vaikuttavuusketju

	Kuvaus
Tavoite	
Tausta *Tausta *Tarve	
Kohderyhmä	
Menetelmä ja keinot *Vaiheet ja menetelmät *Arviointi ja seuranta *Digitaalisuus	
Koordinointi *Johtaminen *Viestintä	
Etiikka *Eettiset tekijät *Eettisen toimikunnan lausunto	
Resurssit *Asiantuntijat ja sidosryhmät *Resurssit *Kokonaiskustannukset *Rahoitus	
Tulokset *Lyhyen aikavälin vaikutukset *Pitkän aikavälin vaikuttavuus *Kustannusvaikuttavuus	
Vaikuttavuusketjun kokonaisarviointi *Johdonmukaisuus *Vahvuudet ja heikkoudet	

II. TOIMINTAMALLIN IMPLEMENTOINTI

SIIRRETTÄVYYS

Miten toimintamalli soveltuu otettavaksi käyttöön uusilla alueilla tai uusissa kohderyhmissä.

2.1. Sovellettavuus Suomeen

Jos toimintamalli on kansainvälinen, onko se siirrettävissä sellaisenaan Suomeen

Arvioi toimintamallin maantieteellinen siirrettävyys eri alueille Suomessa (esim. välimatkojen, väestötiheyden, kaupunki-/maaseuturakenteen merkitys)

Arvioi toimintamallin siirrettävyys eri kohderyhmiin Suomessa. Mihin kohderyhmiin toimintamallia voidaan soveltaa?

2.2. Soveltuvuus nykyisiin HYTE-rakenteisiin

Arvioi miten toimintamalli soveltuu olemassa oleviin hyvinvointi ja terveyttä edistäviin rakenteisiin Suomessa? Miten poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset, ekologiset, kulttuuriset tai teknologiset tekijät tukevat toimintamallin siirrettävyyttä? Jos toimintamalli ei sovellu nykyisiin rakenteisiin, miten rakenteita tulisi muuttaa toimintamallin käyttöönottamiseksi?

Kuvaa miten toimintamallin käyttö tukee kunnissa ja hyvinvointialueilla toteutettavaa HYTE-toimintaa

LEVINNEISYYS

Levinneisyyden vaihe, eli missä toimintamalli on jo otettu käyttöön.

2.3. Käyttöalueet

Toimintamalli on/ on ollut käytössä seuraavilla alueilla. Valitse yksi tai useampi vaihtoehto

- Suomessa, tarkenna hyvinvointialueet ja kunnat/kaupungit: _____
- Euroopassa, tarkenna maat/alueet: _____
- Euroopan ulkopuolella, tarkenna maat/alueet: _____

Jos toimintamalli on/ on ollut käytössä Suomessa, kuvaa käytön laajuutta tarkemmin. Onko toimintamalli otettu käyttöön kansallisella-, alue-, kunta-, organisaatio- tai yksikötasolla. Esimerkiksi onko toimintamalli otettu käyttöön koko Helsingin kaupungissa vai jossakin yksittäisessä organisaatiossa, joka sijaitsee Helsingissä.

2.4. Levinneisyyden vaihe

Suomessa

- Toimintamalli on/on ollut käytössä Suomessa
 - alkanut _____ (vuosi)
 - päättynyt _____ (vuosi)
- Toimintamallia on tutkittu Suomessa
 - alkanut _____ (vuosi)
 - päättynyt _____ (vuosi)
- Toimintamallin käyttöönottoon ollaan hakemassa rahoitusta Suomessa _____
(vuosi, mahdollinen rahoittaja ja rahoituksen määrä)

Euroopassa

- Toimintamalli on/on ollut käytössä Euroopassa,
 - alkanut _____ (vuosi)
 - päättynyt _____ (vuosi)
- Toimintamallia on tutkittu Euroopassa
 - alkanut _____ (vuosi)
 - päättynyt _____ (vuosi)
- Toimintamallin käyttöönottoon ollaan hakemassa rahoitusta Euroopassa _____
(vuosi, mahdollinen rahoittaja ja rahoituksen määrä)

Euroopan ulkopuolella

- Toimintamalli on/on ollut käytössä Euroopan ulkopuolella,
 - alkanut _____ (vuosi)
 - päättynyt _____ (vuosi)
- Toimintamallia on tutkittu Euroopan ulkopuolella
 - alkanut _____ (vuosi)
 - päättynyt _____ (vuosi)
- Toimintamallin käyttöönottoon ollaan hakemassa rahoitusta Euroopan ulkopuolella _____
(vuosi, mahdollinen rahoittaja ja rahoituksen määrä)

OSALLISTUMINEN

Kohderyhmän, sidosryhmien ja asiantuntijoiden osallistuminen toimintamallin toteutukseen.

2.5. Kohderyhmän osallistuminen

Kuvaa miten kohderyhmä osallistuu toimintamallin eri vaiheisiin. Miten he tukevat toimintamallin käyttöönottoa, toteuttamista ja arviointia? Miten kohderyhmän tarpeet on huomioitu? (Lisää tarvittaessa liite)

2.6. Asiantuntijoiden ja sidosryhmien osallistuminen

Kuvaa miten asiantuntijat ja sidosryhmät osallistuvat toimintamallin eri vaiheisiin. Miten he tukevat toimintamallin käyttöönottoa, toteuttamista, juurruttamista ja arviointia? (Lisää tarvittaessa liite)

KÄYTETTÄVYYS

2.7. Materiaalin saatavuus

Arvioi onko toimintamallista saatavilla tietoa helposti (esim. käsikirja, ohjeistus, www-sivut) eri toimijoiden käyttöön (kohderyhmä, asiantuntijat ja sidosryhmät). Missä tietoa on saatavilla ja kenen toimesta?

2.8. Koulutus

Onko toimintamallista saatavilla koulutusta ja/tai koulutusmateriaalia Suomessa?

kyllä

ei

Jos vastasit kyllä, kuvaa toimintamallin koulutuksen ja/tai koulutusmateriaalien saatavuutta. Missä koulutusta ja/tai koulutusmateriaalia on saatavilla ja kenen toimesta.

RISKIT

2.9. Riskit

Arvioi toimintamallin toteuttamisen riskit. Arvioi onko implementointi ollut tehokasta alueilla, joihin toimintamallia on levitetty? Miten toimintamalli otetaan kentällä vastaan ja/tai miten se kiinnittyy kentän toimintatapoihin? Mitä esteitä (esim. taloudelliset resurssit, osaaminen, sosiokulttuuriset, johtaminen ja hallinto, lainsäädäntö) toteuttamiselle voi olla?

Arvioi toimintamallin resurssien riittävyys toiminnan nykyisessä muodossa, sekä tulevaisuudessa, jos toimintamallin käyttöä tullaan levittämään (esim. henkilöstöresurssit, tilakustannukset ja muut resurssit).

Kuvaa toimintamallin rahoituksen jatkuvuus tulevaisuudessa.

JATKUVUUS

2.10. Jatkokehittäminen

Kuvaa jatkokehittämisen kannalta keskeisimmät asiat, jotka toimintamallissa toimivat ja eivät toimi (esim. menetelmät, seuranta ja arviointi, tulokset, osallistaminen, resurssit tai impelentointi).

Kuvaa miten toimintamallia on tarkoitus kehittää jatkossa?

KESTÄVYYS

2.11. Kestävyyssstrategia

Onko toimintamallille luotu kestävyysstrategia, joka huomioi esim. planetaarisen terveyden ja hyvinvoinnin, yhdenvertaisuuden, terveys- ja sosiaalipolitiikan, hyvinvointitalouden, innovaatiot, kulttuuritrendit ja muuttoliikkeen näkökulmia:

- kyllä
- ei

Kuvaa kestävyysstrategia. Jos kestävyysstrategiaa ei ole, voit myös kuvata miten muulla tavoin kestävyys näkökulma on huomioitu.

IMPLEMENTOINNIN KOKONAI SARVIOINTI

2.12. Implementoinnin kokonaisarviointi

Edellä olevat tekijät huomioiden, arvioi toimintamallin implementointia Suomessa kokonaisuudessaan. Valitse yksi vaihtoehto ja perustele se. Numeraalista itsearviointia ei julkaista.

- 5 erinomainen
- 4 kiitettävä
- 3 hyvä
- 2 tyydyttävä
- 1 heikko

Perustelu. Toimintamallin implementoinnin keskeiset vahvuudet ja heikkoudet.

Täytä osion II tietojen perusteella taulukko 2. Taulukon tulee mahtua A4 sivulle. Taulukko liitetään julkaisuun.

Taulukko 2 Toimintamallin implementointi

	Kuvaus
Siirrettävyys *Sovellettavuus Suomeen *Sovellettavuus nykyisiin HYTE-rakenteisiin	
Levinneisyys *Käyttöalueet *Levinneisyyden vaihe	
Osallistuminen *Kohderyhmän osallistuminen *Asiantuntijoiden ja sidosryhmien osallistuminen	
Käytettävyys *Materiaalien saatavuus *Koulutus	
Riskit	
Jatkuvuus *Jatkokehittäminen	
Kestävyys *Kestävyysstrategia	
Implementoinnin kokonaisarviointi *Vahvuudet ja heikkoudet	

III. TOIMINTAMALLIN NÄYTTÖ

Kuvaa toimintamallin näyttö hyödyntäen lähdeviitteitä. *Näyttö* (evidence) viittaa tässä luotettavaan tutkimus-, asiantuntija- ja kokemustietoon toimintamallista:

- 1) a) Tutkimustieto tarkoittaa tieteelliseen tutkimukseen perustuvaa tietoa toimintamallista.
b) Muu toimintamallia tukeva tutkimustieto (esim. keskeinen tutkimustieto toimintamallin liittyvistä teemoista tai rinnakkaisiin toimintamalleihin liittyvä tieto)
- 2) Asiantuntijatieto tarkoittaa toimintamallin käytännön asiantuntijan tekemiä selvityksiä ja laskelmia.
- 3) Kokemustieto tarkoittaa toimintamallin kohderyhmän tuottamaa tietoa toimintamallin toimivuudesta käytännössä.

Seuraavat kysymykset koskevat toimintamallin näyttöön perustuvaa tietoa erityisesti vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden näkökulmasta.

Jos näyttöä on vain yhdeltä osa-alueelta, esimerkiksi asiantuntijatietoon perustuen, niin voit jättää täyttämättä kokemus- ja tutkimustietoa koskevat kysymykset. Jos näyttöä on jokaisesta osa-alueesta, vastaa kaikkiin kysymyksiin.

TUTKIMUSTIETOON PERUSTUVA NÄYTTÖ

3.1. Tutkimustiedon nykytila

Toimintamallin *vaikuttavuutta* on tutkittu tieteellisesti

- Kyllä
 Ei

Toimintamallin *kustannusvaikuttavuutta* on tutkittu tieteellisesti

- Kyllä
 Ei

3.2. Tutkimustiedon määrä

Toimintamallia koskevien tutkimusten määrä, valitse yksi tai useampi seuraavista. Valitse sen jälkeen pudotusvalikosta määrä. Huomioithan tässä vain *toimintamallia* koskevat tutkimushankkeet ja julkaisut. Ulkopuolelle jäävät tutkimukset ja julkaisut, jotka liittyvät toimintamalliin vain välillisesti, esimerkiksi teeman tai aihepiirin osalta.

- Suomessa on toteutettu toimintamallista (tehty tai tekeillä) tutkimushankkeita *valitse* kpl.
- Kansainvälisesti toimintamallista on toteutettu (tehty tai tekeillä) tutkimushankkeita arviolta *valitse* kpl.
- Suomessa on tehty toimintamallista tieteellisiä julkaisuja *valitse* kpl.
- Toimintamallista on tehty kansainvälisiä tieteellisiä julkaisuja arviolta *valitse* kpl.

3.3. Tutkimustiedon keruumenetelmät

Valitse yksi tai useampi vaihtoehdoista:

- Satunnaistettu kontrolloitu verrokkiryhmätutkimus (randomized control trial RCT)
- Kvasikokeelliset tutkimukset
- Ei-satunnaistettu verrokkiryhmätutkimus
- Kohorttitutkimukset (seuranta)
- Tapaustutkimukset, monitapaustutkimukset (tutkimusasetelma ei sisällä verrokkiryhmää)
- Kokeellisia tutkimuksia menetelmästä ei ole olemassa
- Kyselytutkimukset
- Haastattelututkimukset
- Tutkimus meneillään

Jos vastasit ”Tutkimus meneillään”, kuvaa miten (tavoite, kohderyhmä, interventio, tavoiteltu lopputulos)

3.4. Esimerkkejä tutkimustiedosta

Kuvaa esimerkkejä tutkimustiedosta toimintamallin vaikuttavuuteen ja kustannusvaikuttavuuteen liittyen.

Halutessasi voit listata toimintamallista tehdyt tutkimukset alla olevaan taulukkoon. Voit katsoa mallia taulukon täyttämiseen HYTE-toimintamallien arviointi julkaisusarjasta Julkarista esimerkiksi [Ystäväpiiri-toiminnan](#) arvioinnista sivulta 12. Taulukko liitetään julkaisuun, jos se on täytetty.

Julkaisu (kirjoittaja, vuosi)	Tausta	Tarkoitus	Menetelmät	Tulokset

3.5. Vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus tutkimustiedon perusteella

Arvioi tutkimustietoon perustuen millaista toimintamallin vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden on todettu olevan.

3.6. Tutkimustiedon yhdenmukaisuus

Arvioi ovatko tutkimustulokset yhdenmukaisia/yhdensuuntaisia toimintamallin *vaikuttavuudesta*.

Arvioi ovatko tutkimustulokset yhdenmukaisia/yhdensuuntaisia toimintamallin *kustannusvaikuttavuudesta*.

3.7. Muu toimintamallia tukeva tutkimustieto

Kuvaa tarvittaessa muu keskeinen toimintamallia tukeva tutkimustieto, jonka kohteena ei ole ollut itse toimintamalli, vaan siihen liittyvät teemat tai rinnakkaiset toimintamallit.

ASiantuntijatietoon PERUSTUVA NÄYTTÖ**3.8. Asiantuntijatiedon nykytila**

Toimintamallin *vaikuttavuutta* on selvitetty asiantuntijoilta

- Kyllä
 Ei

Toimintamallin *kustannusvaikuttavuutta* on selvitetty asiantuntijoilta

- Kyllä
 Ei

3.9. Asiantuntijatiedon keruumenetelmät

Valitse yksi tai useampi vaihtoehtoista:

- Kyselyt
 Haastattelut
 Kirjalliset tuotokset (selvitys, raportti)
 Kustannuslaskelmat
 Asiantuntijatietoon perustuvaa näyttöä selvitetään parhaillaan

Jos vastasit "Asiantuntijatietoon perustuvaa näyttöä selvitetään parhaillaan", kuvaa miten (tavoite, kohderyhmä, interventio, tavoiteltu lopputulos)

3.10. Esimerkkejä asiantuntijatiedosta

Kuvaa esimerkkejä asiantuntijatiedosta toimintamallin vaikuttavuuteen ja kustannusvaikuttavuuteen liittyen.

3.11. Vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus asiantuntijatiedon perusteella

Arvioi asiantuntijatietoon perustuen millaista toimintamallin vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden on todettu olevan.

3.12. Asiantuntijatiedon yhdenmukaisuus

Arvioi onko asiantuntijatietoon perustuva näyttö yhdenmukaista/yhdensuuntaista toimintamallin *vaikuttavuudesta*

Arvioi onko asiantuntijatietoon perustuva näyttö yhdenmukaista/yhdensuuntaista toimintamallin *kustannusvaikuttavuudesta*

KOKEMUSTIETOON PERUSTUVA NÄYTTÖ

3.13. Kokemustiedon nykytila

Toimintamallin vaikuttavuutta on selvitetty kohderyhmältä

- Kyllä
 Ei

3.14. Kokemustiedon keruumenetelmät

Valitse yksi tai useampi vaihtoehtoista:

- Jokapäiväiset keskustelut
 Kyselyt
 Haastattelut
 Palautteet
 Kokemustietoon perustuvaa näyttöä selvitetään parhaillaan

Jos vastasit "Kokemustietoon perustuvaa näyttöä selvitetään parhaillaan", kuvaa miten.

3.15. Esimerkkejä kokemustiedosta

Kuvaa esimerkkejä toimintamallia koskevasta kokemustiedosta.

3.16. Vaikutukset ja vaikuttavuus kokemustiedon perusteella

Arvioi millaista toimintamallin vaikutusten ja vaikuttavuuden on todettu olevan kohderyhmään

3.17. Kokemustiedon yhdenmukaisuus

Arvioi onko kokemuskäyttö yhdenmukaista/yhdensuuntaista toimintamallin vaikutuksista ja vaikuttavuudesta

NÄYTÖN KOKONAISARVIOINTI

3.18. Näytön kokonaisarviointi (tutkimus-, asiantuntija- ja kokemusasiantuntijatieto)

Edellä olevat tekijät huomioiden, onko näyttö toimintamallin vaikuttavuudesta ja/tai kustannusvaikuttavuudesta kokonaisuudessaan mielestäsi (numeraalista itsearviointia ei julkaista):

- 5 erinomainen
 4 kiitettävä
 3 hyvä
 2 tyydyttävä
 1 heikko

Perustelu.

Täytä osion III tietojen perusteella taulukko 3. Kuvaa siihen tiivistetysti (max. 500 merkkiä/solu) toimintamallin näyttö. Taulukon tulee mahtua A4 sivulle. Taulukko liitetään julkaisuun.

Taulukko 3 Toimintamallin näyttö

	Kuvaus
<p>Tutkimustietoon perustuva näyttö *Tutkimustiedon nykytila *Tutkimustiedon määrä *Tutkimustiedon keruumenetelmät *Vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus tutkimustiedon perusteella *Tutkimustiedon yhdenmukaisuus *Muu toimintamallia tukeva tutkimustieto</p>	
<p>Asiantuntijatiетoon perustuva näyttö *Asiantuntijatiетon nykytila *Asiantuntijatiетon keruumenetelmät *Vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus asiantuntijatiетon perusteella *Asiantuntijatiетon yhdenmukaisuus</p>	
<p>Kokemustietoon perustuva näyttö *Kokemustiedon nykytila *Kokemustiedon keruumenetelmät *Vaikutukset ja vaikuttavuus kokemustiedon perusteella *Kokemustiedon yhdenmukaisuus</p>	
<p>Näytön kokonaisarviointi *Vahvuudet ja heikkoudet</p>	

IV. LÄHTEET

Kirjaa toimintamallia koskevien julkaisuiden ja viestinnän lähdemerkinnät niille annettuihin kenttiin.

- Listaa vain lähteet, joihin on viitattu toimintamallin kuvauksessa.
- IV osioon kirjataan vain lähdeviitteitä, ei muuta tekstiä. Kaikki kuvaileva teksti tulee sisällyttää osioihin I-III.
- Varmista, että jokaisella tekstiviiteellä on sitä vastaava lähdeviite ja toisinpäin.
- Jos lähteitä on erityisen paljon, kirjaa jokaiseen kohtaan max. 15 tärkeintä.

Käytä APA 7th (American Psychological Association) -viittaustyyliä. Katso <https://apastyle.apa.org/>

- Tekstiviite:
 - Virkkeen lopussa (Virtanen, 2020).
 - Kappaleen lopussa (Virtanen, 2020.)
 - Tekstin sisällä Virtasen (2020) mukaan...
 - Pyri viittamaan henkilöön tekijänä. Jos se ei ole tiedossa, viittaa tekijäorganisaatioon.
 - Jos tekijöitä on enemmän kuin kaksi, käytetään aina *ym.*-lyhennettä (Virtanen *ym.*, 2020)
- Lähdeviite:
 - Listaa kaikki toimintamallin kuvauksessa käytetyt lähdeviitteet osion IV tekstikenttiin. Älä siis listaa lähdeviitteitä tekstin perään osioissa I-III.
 - Järjestä lähteet julkaisutyypeittäin tekijän sukunimen mukaisiin aakkosjärjestyksiin.
 - Jos mahdollista, lisää lähdeviitteen loppuun pysyvään tunnukseen perustuva osoite, esim. DOI tai URN. DOI-tunnisteet muotoillaan samoin kuin URL-osoitteet <https://doi.org/...>
 - Seuraavalla sivulla esimerkkejä lähdeviitteiden muotoiluista.

Tieteellisissä aikakauslehdissä olevat artikkelit

Tekijä (Julkaisuvuosi). Artikkelin otsikko. *Lehden nimi*, *Volyymi*(lehden numero), Sivunumerot. DOI- tai URN-osoite

Henriksson, L., Peltonen, T. & Alajoutsijärvi, K. (2007). Kehityskeskustelujen lanseeraaminen yliopistoissa: Tapaustutkimus kulttuurisista logiikoista akateemisessa työyhteisössä. *Hallinnon Tutkimus* 27(4), 30–43. <https://journal.fi/hallinnontutkimus/article/view/101377/58934>

Monografiat (esim. kirjat)

Tekijä (Julkaisuvuosi). *Teoksen nimi*. Kustantaja

Berger, P. & Luckmann, T. (1967). *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. Doubleday.

Toimitetuissa teoksissa olevat artikkelit

Tekijä (Julkaisuvuosi). Artikkelin otsikko. Teoksessa Toimittaja (toim.), *Teoksen nimi* (s. Sivunumerot). Kustantaja

Kooiman, J. (1993). Governance and governability: Using complexity, dynamics and diversity. Teoksessa J. Kooiman (toim.), *Modern Governance: New Government-Society Interactions* (s. 35–49). Sage Publications

Opinnäytteet

Tekijä (Julkaisuvuosi). Opinnäytetyön otsikko [opinnäytetyön tyyppi, Oppilaitoksen nimi].

Julkaisupaikka. Www-osoite

Lintunen, J. (2020). *Hyvinvointimittareiden ja koetun hyvinvoinnin välinen kvantitatiivinen vertailu Suomessa 2002–2016* [pro gradu -työ, Helsingin yliopisto]. HELDA Helsingin yliopiston digitaalinen arkisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-202005202239>

Sanomalehtikirjoitukset

Kirjoittaja (Julkaisupäivä). Otsikko. Lehden nimi. Www-osoite TAI Sivunumero(t).

Schwartz, J. (30.9.1993). Obesity affects economic, social status; Women fare worse, 7- year study shows. *The Washington Post*. A4-6

Audiovisuaalinen materiaali (esim. PowerPoint-diat, videot)

Tekijä (Julkaisupäivä). Otsikko [julkaisun tyyppi]. Julkaisija. Www-osoite

Rantapelkonen, A. (2022). Hyte integraatio asiakas- ja palvelupolkujen kehittämisessä [PowerPoint-diat]. POPsote. https://pohjois-pohjanmaanhyvinvointialue.fi/wp-content/uploads/2021/12/Hyte-osahanke_Hyva-malli.pptx

Internet-sivut

Tekijä (Julkaisuvuosi). *Sivun otsikko*. Haettu päivämäärä osoitteesta www-osoite

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2021). *HYTE-toimintamallien arviointi*. Haettu 14.7.2022 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/tieto-ja-toimintamallit/hyte-toimintamallien-arviointi>

Blogiartikkelit

Tekijä (Julkaisupäivä). Artikkelin otsikko [blogikirjoitus]. *Blogin nimi*. Www-osoite

Ståhl, T. & Keski-Kuha, T. (6.7.2022). Yritysten ja järjestöjen data auttaa vastaamaan hyvinvoinnin uhkiin nopeasti [blogikirjoitus]. *THL-blogi*. <https://blogi.thl.fi/yritysten-ja-jarjestojen-data-auttaa-vastaamaan-hyvinvoinnin-uhkiin-nopeasti/>

Lait & asetukset

Lain nimi päivämäärä/numero

Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326

Tutkimusaineistot

Tekijä (Julkaisuvuosi). *Aineiston nimi* [julkaisun tyyppi]. Julkaisija. Www-osoite

Koivisto, T. (2018). *Loton miljoonavoitot Suomessa 1971–2018* [tutkimusdata]. Avoindata.fi. <https://www.avoindata.fi/data/fi/dataset/loton-miljoonavoitot>

TOIMINTAMALLIN INTERNET-SIVUT JA SOSIAALINEN MEDIA**4.1. Toimintamallin kansallinen internetsivu**

Jos toimintamallilla on kansallisia internetsivuja, kirjaa linkit sivuille.

4.2. Toimintamallin kansainvälinen internetsivu

Jos toimintamallilla on kansainvälisiä internetsivuja, kirjaa linkit sivuille.

4.3. Toimintamallin sosiaalinen media

Kirjaa toimintamallia koskevat sivut sosiaalisessa mediassa (mm. Twitter, Instagram, Facebook, LinkedIn).

LAINSÄÄDÄNTÖ JA SUOSITUKSET TOIMINTAMALLISTA**4.4. Toimintamallia koskeva lainsäädäntö**

Jos toimintamalli *mainitaan* kansallisessa ja/tai kansainvälisessä lainsäädännössä, missä:

Jos toimintamalli *liittyy keskeisesti* kansallisen ja/tai kansainvälisen lainsäädäntöön, mihin:

4.5. Toimintamallia koskevat poliittiset suositukset ja ohjeistukset

Jos toimintamalli *mainitaan* kansallisissa ja/tai kansainvälisissä poliittisissa suosituksissa tai ohjeistuksissa, missä:

Jos toimintamalli *liittyy keskeisesti* kansallisiin ja/tai kansainvälisiin poliittisiin suosituksiin tai ohjeistuksiin, mihin:

VERTAISARVIOIDUT JULKAISUT TOIMINTAMALLISTA**4.6. Toimintamallia koskevat artikkelit tieteellisissä aikakauslehdissä**

Kirjaa toimintamallia koskevat kansalliset tai kansainväliset vertaisarvioidut artikkelit tieteellisissä aikakauslehdissä.

4.7. Toimintamallia koskevat artikkelit toimitetuissa teoksissa

Kirjaa toimintamallia koskevat kansalliset ja kansainväliset vertaisarvioidut artikkelit tieteellisissä kirjoissa.

4.8. Toimintamallia koskevat artikkelit konferensseissa

Kirjaa toimintamallia koskevat kansalliset tai kansainväliset vertaisarvioidut konferenssiartikkelit.

MUUT JULKAISUT TOIMINTAMALLISTA

4.9. Artikkelit toimintamallista

Kirjaa toimintamallia koskevat kansalliset tai kansainväliset artikkelit, joita *ei ole vertaisarvioitu*

4.10. Konferenssijulkaisut toimintamallista

Kirjaa toimintamallia koskevat kansalliset tai kansainväliset konferenssijulkaisut (artikkelit ja posterit), joita *ei ole vertaisarvioitu*.

4.11. Kirjat toimintamallista

Kirjaa toimintamallia koskevat kansalliset tai kansainväliset kirjat.

4.12. Artikkelit toimintamallista, jotka on suunnattu kansalaisille tai ammattilaisille

Kirjaa toimintamallia koskevat artikkelit, jotka on suunnattu kansalaisille, laajalle yleisölle tai ammattilaisille.

KERÄTYT AINEISTOT TOIMINTAMALLISTA

4.13. Kansalliset tieteelliset tutkimusaineistot toimintamallista

Kirjaa toimintamallista kerätty kansallinen tieteellinen tutkimusaineisto.

4.14. Kansainväliset tieteelliset tutkimusaineistot toimintamallista

Kirjaa toimintamallista kerätty kansainvälinen tieteellinen tutkimusaineisto.

4.15. Kansalliset asiantuntija-aineistot toimintamallista

Kirjaa toimintamallista kerätty kansallinen asiantuntija-aineisto (esim. haastattelut, kyselyt, kustannuslaskelmat).

4.16. Kansainväliset asiantuntija-aineistot toimintamallista

Kirjaa toimintamallista kerätty kansainvälinen asiantuntija-aineisto (esim. haastattelut, kyselyt, kustannuslaskelmat).

OPINNÄYTETYÖT TOIMINTAMALLISTA**4.17. Väitöskirjat toimintamallista**

Kirjaa toimintamallia koskevat kansalliset tai kansainväliset väitöskirjat.

4.18. Maisteritutkielmat toimintamallista

Kirjaa toimintamallia koskevat kansalliset tai kansainväliset maisteritutkielmat.

4.19. Muut opinnäytetyöt toimintamallista

Kirjaa toimintamallia koskevat muut opinnäytetyöt (esim. AMK)

PATENTIT JA KEKSINNÖT TOIMINTAMALLISTA**4.20. Patentit toimintamallista**

Kirjaa toimintamallista julkaistut patentit.

4.21. Keksinnöt toimintamallista

Kirjaa toimintamalliin liittyvät keksinnöt, jotka on julkaistu.

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNISET RATKAISUT**4.22. Tieto- ja viestintätekniset ratkaisut toimintamallille**

Kirjaa tieto- ja viestintätekniset ratkaisut (ICT), jotka on tehty toimintamallia varten.

AUDIOVISUAALINEN MATERIAALI TOIMINTAMALLISTA**4.23. Power Point-esitykset toimintamallista**

Kirjaa toimintamallista tuotettu Power Point materiaali (mm. slideshare).

4.24. Videot, CD ja DVD toimintamallista

Kirjaa toimintamallista tuotetut videot, CD:t ja DVD:t ja muu audiovisuaalinen materiaali.

KOULUTUSMATERIAALIT JA VERKKOKOULUTUKSET TOIMINTAMALLISTA**4.25. Kansalliset koulutusmateriaalit toimintamallista**

Kirjaa toimintamallia koskevat kansalliset koulutusmateriaalit ja laita linkki ko. sivuille.

4.26. Kansainväliset koulutusmateriaalit toimintamallista

Kirjaa toimintamallia koskevat kansainväliset koulutusmateriaalit ja laita linkki ko. sivuille.

4.27. Kansalliset verkkokoulutukset toimintamallista

Kirjaa toimintamallia koskevat kansalliset verkkokoulutukset ja laita linkki ko. sivuille.

4.28. Kansainväliset verkkokoulutukset toimintamallista

Kirjaa toimintamallia koskevat kansainväliset verkkokoulutukset ja laita linkki ko. sivuille. Kirjaa myös kaikille avoimet verkkokurssit (Massive Open Online Programme, MOOC), jos sellaisia on tuotettu toimintamallista.

MUUT MATERIAALIT TOIMINTAMALLISTA

Kirjaa tähän muu toimintamallia koskeva materiaali, joita ei mainittu edellä ja joka tuottaa merkittävää lisätietoa tai on muutoin merkittävä toimintamallin levittämiseksi, seuraamiseksi ja arvioimiseksi.

MUUT TOIMINTAMALLIN KUVAUKSESSA KÄYTETYT LÄHTEET

Kirjaa tähän kaikki muut toimintamallin kuvauksen kirjoittamisessa käytetyt lähteet, joille ei löydy sopivaa sijaintia yllä olevasta jaottelusta. Tällaisia voivat olla esimerkiksi lähteet, jotka eivät käsittele suoranaisesti ko. toimintamallia, mutta ne tuottavat toimintamallin kuvaukseen merkittävää lisätietoa esimerkiksi toimintamallia koskevista aihealueista/teemoista.

TARKASTUSLISTA

Lopuksi, tarkasta että olet noudattanut seuraavia ohjeita:

- Kaikki neljä osiota on täydennetty.
- Jokaiseen kysymykseen on vastattu.
- Teksti on muotoiltu kokonaisin ja selkein lausein, välttäen toistoa eri kysymysten välillä.
- Mahdolliset kuvat/kuviot ovat jpg/jpeg/png/docx tiedostomuodossa.
- Mahdollisten kuvien mukana toimitetaan kuvatekstit sekä alt-tekstit.
- Tekstiviitteet ja lähdeluettelo noudattavat APA 7th viittaustyyliä.
- Täydennetty lomake lähetetään Word-tiedostona HYTE-toimintamallien arvioinnin toimitukseen hytearviointi@thl.fi
- Lähettämällä toimintamallin kuvauksen HYTE-toimintamallien toimitukseen, hyväksyt että toimintamallin kuvaus ja arviointi tullaan julkaisemaan HYTE-toimintamalli -julkaisusarjassa ja verkkosivuilla.